

Разовій Спеціалізованій вченій раді
ДФ 41.085.004 у Одеській
державній академії будівництва
та архітектури

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук, професора, проректора з
наукової роботи Сумського національного аграрного університету

Данька Юрія Івановича

на дисертаційну роботу

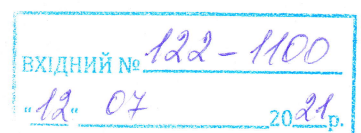
Жидкова Олексія Івановича

**«Управління інноваційним розвитком економічного потенціалу
сервісних підприємств на маркетингових засадах»,**

подану на здобуття наукового ступеню доктора філософії
за спеціальністю 076 - Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Актуальність теми дослідження пов'язана: по-перше - з вагомістю галузі оптової та роздрібної торгівлі, зокрема сервісних підприємств як провідних, які впливають на динаміку та тенденції розвитку національної економіки країни; по-друге - необхідністю використання сучасних досягнень економічної наукової думки щодо впровадження підходів до удосконалення складу та структури потенціалу підприємств, які потребують врахування галузевого аспекту та досягнень науково-технічного прогресу і подальшого впровадження інноваційних техніки та технологій, методів управління з метою сприяння формуванню збалансованого набору ресурсів та можливостей, які в сукупності сприятимуть досягненню стратегічних цілей підприємства; по-третє - необхідністю використання маркетингового інструментарію, як рушійної сили визначення та задоволення потреб споживачів у певних видах товарів в умовах мінливого зовнішнього середовища, розвитку конкуренції, посиленні інтеграційних процесів тощо.

Зв'язок з науковими програмами, темами. Дисертаційні дослідження проводилися відповідно до держбюджетних тем: «Ефективний розвиток виробничо-господарської діяльності підприємств трансформаційної економіки (за видами економічної діяльності)» (номер державної реєстрації – 0108U010760); «Інноваційні складові розвитку маркетингу та менеджменту

на підприємствах сфери будівництва» (номер державної реєстрації – 0121U111318).

За результатами досліджень сформовано **пункти наукової новизни**, зокрема:

- введено трактування дефініції «управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах» як управлінської діяльності, яка базується на системному використанні маркетингового інструментарію, спрямовану на формування і раціональне використання, оптимізацію структури та нарощування обсягів економічного потенціалу підприємства з метою визначення та задоволення ринкових потреб споживачів, підвищення конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта в умовах мінливого оточуючого середовища, а також забезпечення ефективності діяльності та сприяння досягненню стратегічних цілей компанії.

- обґрунтування алгоритму процесу формування економічного потенціалу сервісного підприємства через послідовне виконання таких етапів: визначення мети; збір, аналіз та оброблення інформації про стан зовнішнього та внутрішнього середовища сервісного підприємства; розробка концепції та основних стратегічних напрямів розвитку підприємства; формулювання стратегічних альтернатив та вибір стратегії розвитку сервісного підприємства; розробка системи заходів стратегічного та тактичного характеру для досягнення визначеної мети; оцінка економічних умов, необхідних для реалізації визначених стратегічних заходів та економічного потенціалу; планування та реалізація заходів щодо формування економічного потенціалу сервісного підприємства;

- науково-методичне забезпечення щодо оцінки економічного потенціалу підприємства, система якого включає характеристики: результативності (оцінка економічної ефективності виробничо-господарської діяльності, ступеню досягнення цілей, рівня задоволення потреб споживачів, прихильності через частоту повторного надання послуг клієнтам;

аналітичності (факторний кореляційний та регресивний аналізи для кількісного виміру впливу окремих факторів на спроможність досягнення цілей сервісним підприємством); рейтингової експертизи (встановлення рейтингу підприємства на основі комплексної експертної оцінки, що враховує вагу кожного чинника сукупного економічного потенціалу); аналогічності (оцінка економічного потенціалу в порівнянні з основними конкурентами);

- визначення дефініції «економічний потенціал підприємства» як певної спроможності, здатності задовольняти потреби суспільства, розвиватися у визначено напрямку, досягати поставлених соціально-економічних цілей, отримувати заплановані результати, підвищувати конкурентоспроможність за рахунок сформованої у певний момент часу сукупності структурованих ресурсів, які використовуються адекватно дії чинників зовнішнього середовища;

– обґрунтування об'єктивної необхідності постійного моніторингу та врахування сукупної дії чинників макроекономічного та мікроекономічного рівнів, що впливають на результативність управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісного підприємства та до яких запропоновано відносити: політико-правові, інноваційно-інвестиційні, фінансово-економічні, кадрові;

– наукове обґрунтування доцільності впровадження інтеграційного управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісного підприємства, що поєднує в цілісну єдність системний, ситуаційний, функціональний та процесний підходи і враховує важливість людського чинника в якості основного ресурсу і генератора інновацій;

– пропозиції щодо удосконалення управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісного підприємства на маркетингових засадах, як передумови забезпечення гнучкості та адаптації суб'єкту господарювання до впливу оточуючого середовища та досягненню ним стратегічних цілей.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Ознайомлення з дисертаційною роботою Жидкова О.І. дає підстави стверджувати, що її основні положення, висновки та рекомендації є достовірними і обґрунтованими. Вони базуються на принципах системного підходу, детального аналізу економічних, соціальних, екологічних проблем розвитку економічного потенціалу підприємств, вивченні законодавчих та нормативно-правових актів, а також наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених за проблемою дослідження.

В роботі використані різноманітні методи дослідження, зокрема: теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, історичний, абстрактно-логічний метод, діалектичний, формалізації, порівнянь, табличний, графічний, PEST-аналіз, SWOT-аналіз, аналіз конкурентних сил Портера та інші.

Зміст та структура роботи у цілому відповідають поставленим завданням. Достовірність результатів дослідження підтверджується масивом наведеної фактологічної інформації, результатами математичних та статистичних розрахунків, використанням офіційних статистичних даних.

Оцінюючи зміст дисертаційної роботи, можна стверджувати, що одержані наукові результати є достатньо обґрунтованими, а їх наукова новизна в світлі представлених у роботі доказів достовірна, що підтверджується методологією і застосуванням загальнонаукових принципів здійснення комплексного дослідження. Висновкам та пропозиціям, що представлені у дисертації, притаманні повнота та логічність викладання, достатні рівні наукової обґрунтованості і достовірності.

Структура і зміст дисертаційної роботи. Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Жидкова О.І. складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 251 сторінку друкованого тексту. У тексті дисертації розміщено 54 таблиці, 50 рисунків, 6 додатків, список використаних джерел з 172 найменувань.

Структура дисертації повністю узгоджується з її назвою, метою і завданнями дослідження. Розділи дисертації викладені змістовно, логічно, взаємопов'язані, зорієнтовані на забезпечення обґрунтованості висновків і пропозицій.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначена мета та основні завдання дослідження, що в процесі роботи над дисертацією були вирішені.

У першому розділі «Теоретико-методичні засади управління інноваційним розвитком економічного потенціалу підприємств на маркетингових засадах» узагальнено результати дослідження щодо формування економічного потенціалу підприємства та його структурних елементів, методичні основи оцінювання рівня розвитку економічного потенціалу сервісного підприємства, а також визначено особливості управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісного підприємства на маркетингових засадах.

У другому розділі «Моніторинг управління інноваційним розвитком сервісних підприємств на маркетингових засадах» проаналізовано сучасний стан розвитку сфери послуг в Україні, визначено чинники впливу на управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств, а також проведена оцінка управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств

У третьому розділі «Концептуальні засади управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах» представлений концептуальний підхід щодо управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах, розроблена інноваційна програму розвитку економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах, а також визначені напрями реалізації інноваційної програми розвитку економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах.

Значущість наукових положень, висновків і рекомендацій дослідження для науки і практики. Дисертаційне дослідження Жидкова О.І. містить наукові положення, які спрямовані на подальший розвиток економічної науки з обґрунтування теоретичних положень та розробки прикладних рекомендацій щодо інноваційного розвитку економічного потенціалу сервісних підприємств.

Практичне значення результатів дисертаційної роботи підтверджується їх впровадженням в практичну діяльність сервісних підприємств, в наукову та навчальну діяльність в закладі вищої освіти, про що додаються відповідні довідки.

Оцінка повноти вкладення результатів дослідження в опублікованих роботах. Результати дослідження викладено в 11 наукових працях, з них 1 – монографія (у співавторстві), 5 статей в наукових фахових виданнях України; 1 публікація у науковому періодичному виданні інших держав, що входить до НМБ Scopus, 4 публікації у матеріалах конференцій.

Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи

Не дивлячись на досить високий теоретико-методичний рівень виконання дисертаційної роботи, та при позитивній оцінці її прикладних положень, слід зробити деякі зауваження та визначити наявні дискусійні моменти, зокрема:

1. В розділі 1 (підрозділ 1.1, рисунок 1.3) наводиться структура економічного потенціалу підприємства, де серед її складових вказано конкурентний, підприємницький та інноваційний потенціал. Проте відсутні пояснення, що вкладається в їх зміст.

2. В розділі 1 (підрозділ 1.2., рисунок 1.9) наведено етапи процесу оцінки рівня розвитку економічного потенціалу сервісного підприємства. Дану інформацію доцільно було доповнити поясненнями щодо особливостей реалізації вказаних етапів в умовах мінливого оточуючого середовища.

3. В пункті 2.2 політико-правовий чинник впливу на управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств

доцільно було подавати в розрізі ретроспективного аналізу, що дозволило б визначити тенденції щодо державного регулювання діяльності вказаного виду підприємств.

4. В розділі 3, пункті 3.1. визначені напрями інноваційного розвитку складових економічного потенціалу у відповідності до стадій життєвого циклу підприємства (таблиця 3.7), проте доцільно також було врахувати галузеві особливості суб'єктів господарювання.

5. Потребує пояснення, на які структурні підрозділи (керівників) покладається контроль за реалізацією запропонованої в пункті 3.3. програми інноваційного розвитку економічного потенціалу сервісного підприємства.

6. Основна частина дисертаційної роботи перевантажена табличним матеріалом. Таблиці, які більше однієї сторінки доцільно було винести у додатки.

Викладені зауваження та пропозиції не знижують загального теоретико-методичного та практичного значення проведеного дослідження.

Загальні висновки. Дисертаційна робота Жидкова Олексія Івановича на тему «Управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах» є цілісним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, щодо вирішення актуальної проблеми розвитку економічного потенціалу підприємств. Сформовані в ній висновки мають теоретичне і практичне значення. Матеріал представлений на достатньо високому науковому рівні, а актуальність теми дослідження та її значення для науки і практики відповідають вимогам, що висуваються до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Мова дисертації чітка, грамотна, викладена в одному стилі, який носить науково переконливий характер.

Все викладене дозволяє стверджувати, що дисертація на тему «Управління інноваційним розвитком економічного потенціалу сервісних підприємств на маркетингових засадах» за якістю дослідження, рівнем наукової новизни одержаних результатів і їхньою практичною цінністю

відповідає «Порядку проведення експерименту з присудження наукового ступеня доктора філософії», затвердженої постановою Кабінету Міністрів України, затвердженої 06.03.2019 р., №167, а її автор – Жидков Олексій Іванович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,

проректор з наукової роботи

Сумського національного

аграрного університету

Ю. І. Данько